

JUZGAR A LAS PERSONAS CORRECTAMENTE

¿Cuándo debemos decir la verdad sobre el comportamiento de las personas? ¿Y cuál es la conexión con nuestra alma?

JEWISH INSIGHTS

A TASTE OF THE REBBE'S TEACHINGS

PARSHAT NOAJ

Para patrocinar las clases, contactar a Info@jewishinsights.org

The Shluchim Office

Director | Rabbi Gedalya Shemtov
Development | Rabbi Mendy Shemtov

Editors

Rabbi Avraham Greenberg
Rabbi Zusha Greenberg

English

Translation and editing | Rabbi Mendel
Super
Proofreading | Rabbi Mendel Levertov

Hebrew

Linguistic editing | Rabbi Zushe Greisman
Proofreading | Rabbi Menachem Wilhelm

Spanish

Translation and editing | Rabbi Rafi Tawil

French

Translation and editing | Rabbi Yahir
Elbaz
Proofreading | S. Elbaz

Portuguese

Translation | Mr. Yitzchak Dayan
Editing | Rabbi Yeshaya Dayan
Layout Design | Mike Katan

Layout design

Mussie Wolosow

Website

Yuval Katz and Yisrael Visotsky

Administration

Mendel Greenberg

Advisory Committee

Rabbi Asher Deren - Cape Town, South
Africa

Rabbi Mendy Gerlitzky - Tel Aviv, Israel

Rabbi Levi Greenberg - El Paso, Texas

Rabbi Dovid Goldberg - São Paulo, Brazil

Rabbi Levi Shaikowitz - Kfar Chabad, Israel

Rabbi Mendy Greenberg - Twinsburg,
Ohio

Rabbi Shmuel Freedman - Bahia Blanca,
Argentina

Rabbi Yosef Yitzchak Blau - Moshav

Kineret, Israel

Rabbi Chaim Drukman - Lucerne,

Switzerland

©

Published and Copyright 2023 by
Shluchim Office International
816 Eastern Parkway, Brooklyn,
NY 11213

718.221.0500

5784 - 2023

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB" M
Shluchim of El Rebe to Mumbai India

A. ¿Positiva o negativamente?

Fuente 1 Bereshit, 6:13-14; 17-19; 21-22

El mandamiento de Di-s a Noaj:

Di-s le dijo a Noaj: "El fin de toda carne ha llegado delante de Mí, porque la tierra se ha llenado de violencia por causa de ellos, y Yo los estoy destruyendo de la tierra.

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְנֹחַ כָּן כָּל בֶּשֶׂר
בָּא לִפְנֵי כִי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס
מִפְּגִיָּהֶם וְהִנְנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת
הָאָרֶץ.

Hazte un arca de madera de tusa. Debes hacer el arca con compartimentos, y debes cubrirla tanto por dentro como por fuera con alquitrán.

עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גִפְרִית
תַּעֲשֶׂה אֶת הַתֵּבָה וְכִפַּרְתָּ אֹתָהּ
מִבִּיַּת וּמִחוּץ בַּכָּפֹר.

Y Yo, heme aquí que estoy trayendo las aguas del diluvio sobre la tierra, para destruir a todos los seres vivos debajo de los cielos. Todo lo que hay sobre la tierra perecerá.

וְאֲנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם
עַל הָאָרֶץ לְשַׁחַת כָּל בֶּשֶׂר אֲשֶׁר
בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כֹּל
אֲשֶׁר בָּאָרֶץ יָגוּעַ.

Estableceré mi pacto contigo, y entrarás en el arca, tú y tus hijos, y tu mujer y las mujeres de tus hijos contigo.

וְהִקְמַתִּי אִתְּךָ בְּרִית וּבָאתָ
אֵל הַתֵּבָה אַתָּה וּבְנֵיךָ וְאִשְׁתְּךָ
וְנִשְׂי בְנֵיךָ אִתְּךָ.

De todos los seres vivos, introducirás dos de cada uno en el arca para que los conserven con vida, y serán macho y hembra.

וּמִכָּל הַחַי מִכָּל בֶּשֶׂר שְׁנַיִם מִכָּל
תְּבִיא אֵל הַתֵּבָה לְהַחִיֵּת אִתְּךָ זָכָר
וּנְקֵבָה יְהִי.

En cuanto a ti, toma para ti de todos los alimentos comestibles y acopialos, y será alimento para ti y para ellos".

וְאַתָּה קַח לְךָ מִכָּל מַאֲכָל אֲשֶׁר
יֵאָכֵל וְאַסַּפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ
וּלְהֵם לְאֹכֶלָה.

Respuesta de Noaj:

Noaj hizo todo lo que Di-s le había ordenado.

וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ
אֱלֹקִים כִּן עָשָׂה.

Fuente 2 Shemot, 32:7-11; 13; 31-32

La sugerencia de Di-s a Moshé:

Di-s le dijo a Moshé: "Ve, desciende, porque tu pueblo, que has traído de la tierra de Egipto, ha actuado corruptamente.

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּךְ רֵד כִּי שָׁחַת
עַמְּךָ אֲשֶׁר הָעֵלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

Se han apartado rápidamente del camino que yo les he ordenado, se han hecho un becerro de fundición. Se han posternado ante el, le han ofrendado sacrificios y han dicho: 'Estos son tus dioses, Israel, los que te han sacado de la tierra de Egipto'".

Di-s le dijo a Moshé: "He visto a esta nación y es una nación de cerviz dura.

Ahora déjame en paz, y mi ira se encenderá contra ellos, de modo que los aniquilaré, y haré de ti una gran nación".

Respuesta de Moshé:

Moshé suplicó ante Di-s y dijo: "¿Por qué, Di-s, Tu ira se enciende contra Tu pueblo, a quien has sacado de la tierra de Egipto con gran poder y con mano fuerte?

Acuérdate de Abraham, de Itzjak y de Israel, tus siervos, a quienes juraste por Tu mismo Ser, y a quienes dijiste: 'Multiplicaré vuestra descendencia como las estrellas de los cielos, y toda esta tierra que dije que daría a tu descendencia, la conservarán como su posesión para siempre! "

Moshé regresó a Di-s y le dijo: "¡Por favor! Esta nación ha cometido un grave pecado. Han hecho un dios de oro.

Ahora, si les perdonas el pecado, bien; y si no, bórrame ahora de Tu libro que has escrito".

Fuente 3 Zohar, pag. 67b

Comparando las respuestas de Noaj y Moshé

Examinemos la diferencia entre Moshé y el resto del mundo. Cuando Di-s le dijo a Moshé : "Ahora déjame en paz... Haré de ti una gran nación", Moshé respondió de inmediato, "¿Dejaré a los judíos a su suerte por mi propio bien? Los judíos dirán que los abandoné como Noaj".

סרו מהר מן הדרך אשר צויתם
עשו להם עגל מסכה וישתחוו
לו ויזבחו לו ויאמרו אלה אלהיך
ישׂראל אשר העלוד מארץ
מצרים.

ויאמר ה' אל משה ראיתי את
העם הזה והנה עם קשה ערף
הוא.

ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם
ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול.

ויחל משה את פני ה' אלהיו
ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך
אשר הוצאת מארץ מצרים בלח
גדול וביד חזקה.

זכר לאברהם ליצחק ולישׂראל
עבדיך אשר נשבעת להם בך
וידבר אלהם ארבה את זרעכם
ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת
אשר אמרת אתן לזרעכם ונחלו
לעלם.

וישב משה אל ה' ויאמר אנא
חטא העם הזה חטאה גדלה
ויעשו להם אלהי זהב.

ועתה אם תשא חטאתם ואם
אין מחני נא מספרך אשר כתבת.

בא ראה מה בין משה לשאר בני
העולם. בשעה שאמר הקדוש
ברוך הוא למשה ועתה הניחה
לי וגו', ואעשה אותך לגוי גדול
וגו' – מיד אמר משה, וכי אעזב
דינם של ישׂראל בשבילי? כעת
יאמרו כל אותם בני העולם
שאני הרגתי את ישׂראל כמו
שעשה נח.

Debido a que Di-s le dijo a Noaj que lo rescataría en el arca, junto con su familia, Noaj no le pidió a Di-s que tuviera misericordia y salvara al mundo de ser destruido. Es por eso que se lo conoce como el "Diluvio de Noaj".

Moshé dijo: "La gente del mundo dirá que los maté porque Di-s prometió que me convertiría en una gran nación. Preferiría morir antes de que los judíos fueran aniquilados". Moshé suplicó a Di-s misericordia para ellos y para el mundo.

No se rindió hasta que ofreció su propia vida, y entonces Di-s los perdonó. Noaj no lo hizo, se contentó con ser salvado personalmente, y abandonó al mundo... Moshé arriesgó su vida por el pueblo judío.

Rabí Yehudá dijo: Aunque Noaj era justo, no era lo suficientemente digno como para que Di-s perdonara al mundo entero por él.

Vengan y vean: Moshé no pidió por su propio mérito, sino por el mérito de los patriarcas, pero Noaj no tenía a nadie por cuyo mérito pudiera invocar como lo había hecho Moshé.

Rabi Itzjak dijo: Sin embargo, debido a que Di-s hizo un pacto con Noaj, debería haber pedido misericordia. Debería haber traído la ofrenda —que sacrificó después del diluvio— antes del diluvio. Tal vez eso habría aplacado a Di-s.

Rabí Yehudá dijo: "¿Qué podía hacer Noaj? ¿La gente malvada del mundo incitó a Di-s y él iba a traer un sacrificio? Noaj temía por sí mismo, no quería encontrarse con el destino de los malhechores cuyas acciones veía constantemente enfureciendo a Di-s.

שְׂכִינּוֹן שָׁאֵמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיַצִּיל אוֹתוֹ בְּתֵבָה, שְׂכַתוֹב וְאָנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם וְגו', וְכַתוּב וּמַחֲיִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וְאָנִי הִנְנִי מְקִים אֶת בְּרִיתִי וְגו' וּבֵאתָ אֶל הַתֵּבָה – כִּיֹּן שָׁאֵמַר לוֹ שְׂיִנְצַל הוּא וּבְנָיו, לֹא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם וְנֶאֱבָדוּ. וּמִשׁוּם כֵּךְ נִקְרָאִים מִי הַמַּבּוּל עַל שְׁמוֹ, כְּמוֹ שְׂנֶאֱמַר כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְרִי מִי נַח.

אָמַר מֹשֶׁה, כַּעַת יֵאמְרוּ בְנֵי הָעוֹלָם שְׂאָנִי הִרְגִיתִי אוֹתָם מִשׁוּם שָׁאֵמַר לִי וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל. כַּעַת טוֹב לִי שְׂאָמוֹת וְלֹא יִשְׁמְדוּ יִשְׂרָאֵל. מִיָּד – וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהָיו. בִּקֵּשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם וְעוֹרֵר רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם.

וְלֹא עֲזַב אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שְׂמָסַר עֲצָמוֹ לְמִיתָה, שְׂכַתוֹב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַחַל לָהֶם, שְׂכַתוֹב וַיִּנָּחֵם ה' עַל הָרָעָה וְגו'. וְנַח לֹא עָשָׂה כּוֹ, אֲלֹא רָצָה לְהַנְצִיל, וְעֲזַב אֶת כָּל הָעוֹלָם.... [וְהַכֹּל נֶאֱמַר עַל מֹשֶׁה] מִשׁוּם שְׂמָסַר עֲצָמוֹ עַל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִף עַל גַּב שְׂצַדִּיק הִיָּה נַח, אֵינוֹ כְּדָאִי שְׂהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִגַּן עַל הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֵוֹ.

בֵּא רָאָה, מֹשֶׁה לֹא תִלָּה הַדְּבָר בְּזָכוֹתוֹ, אֲלֹא בְּזָכוֹת הָאֲבוֹת הָרַאשׁוֹנִים, אֲבָל לִנְח לֹא הִיָּה לוֹ בְּמָה שְׂיִתְלָה בְּזָכוֹת כְּמוֹ מֹשֶׁה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְעַם כָּל זֶה, כִּיֹּן שָׁאֵמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ, הִיָּה לוֹ לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. וְהַקְּרָבָן שְׂהַקְּרִיב אַחַר כֵּךְ – שְׂיִקְרִיב אוֹתוֹ מִקְדָּם לְזֶה, אוֹלֵי יִשְׁכַּף הַכַּעַס מִהָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה הִיָּה לוֹ לַעֲשׂוֹת, שְׂהִרִי רִשְׁעֵי הָעוֹלָם הֵיוּ מְכַעֲסִים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא יִקְרִיב קְרָבָן?! אֲלֹא וְדָאִי נַח פּוֹחֵד עַל עֲצָמוֹ הִיָּה בְּשִׁבְלֵי שְׂלֹא יִפְגַּשׁ בּוֹ הַמּוֹת בְּתוֹךְ רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, שְׂהִיָּה רוּאָה מְעַשִּׂיהֶם הָרָעִים בְּכָל יוֹם וְאִיךְ מְכַעֲסִים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל יוֹם.

>> El Rebe

Mi padre explica: "Rabí Yehudá interpreta a Noaj de una manera positiva y Rabí Itzjak lo interpreta de una manera negativa porque cada uno de ellos está expresando la perspectiva de su nivel espiritual. Rabí Yehudá personifica el atributo de la bondad y, por lo tanto, interpreta a Noaj de manera positiva, mientras que Rabí Itzjak personifica el atributo de la severidad e interpreta a Noaj de manera negativa".

ומבאר אאמו"ר: ר' יהודא מהפך בזכות דנח, ור' יצחק בהיפך, שמהפך בחובתו, הוא כי כל אחד מהם מדבר כפי בחינתו ומדרגתו. ר' יהודא הוא בחינת חסד ור' יצחק הוא בחינת גבורה... לכן ר' יהודא מהפך בזכותו בפי מדתו מדת החסד, ור' יצחק מהפך בחובתו כפי מדתו מדת הגבורה".

Fuente 4 Introducción al Tania

Incluso en el caso de las leyes que gobiernan las cosas prohibidas y permitidas, que nos han sido reveladas a nosotros y a nuestros hijos, encontramos diferencias de opinión entre los sabios de la Mishná y del Talmud de un extremo al otro.

Sin embargo, "todas son las palabras del Di-s viviente ". El plural [del nombre de Di-s] se usa como referencia a la fuente de vida para las almas de Israel, que generalmente se dividen en tres categorías : derecha, izquierda y centro, a saber, bondad (jésed), severidad (guevurá), etc. Las almas cuyas raíces están en el atributo de la bondad, se inclinan igualmente hacia la bondad en la indulgencia de sus decisiones, y así sucesivamente, como es sabido.

והנה, אף בהלכות איסור והיתר הנגלות לנו ולבנינו, מצאנו ראינו מחלוקת תנאים ואמוראים מן הקצה אל הקצה ממש,

ואלו ואלו דברי אלקים חיים – לשון רבים – על שם מקור החיים לנשמות ישראל הנחלקות דרך כלל לשלשה קוין, ימין ושמאל ואמצע, שהם חסד וגבורה וכו', ונשמות ששרשן ממדת חסד, הנהגתן גם כן להטות כלפי חסד – להקל כו' פנודע.

>> El Rebe

Juzgar favorablemente

El asunto sigue siendo difícil. La instrucción de la Torá de "juzgar a cada persona favorablemente" está, por supuesto, dirigida a todos los judíos, incluidos aquellos que representan el atributo de la severidad. Entonces, ¿cómo podía Rabí Itzjak interpretar a Noaj de manera negativa y no juzgarlo favorablemente, como lo instruye la Mishná?

No hables de manera despectiva

Más aún: la Torá ni siquiera habla negativamente sobre los animales no kosher.

Fuente 5 Talmud, Pesajim 3a

Rabí Yehoshua ben Levi dijo: "Nunca dejes que una palabra despectiva salga de tu boca, porque el versículo usa ocho letras adicionales para evitar decir algo impuro, como dice: "De los animales puros y de los animales que no son puros".

>> El Rebe

Si la Torá se cuida de no escribir una palabra negativa sobre un animal, cuánto más debería aplicarse esto a Noaj, quien "era un hombre justo". ¿Cómo puede ser entonces que Rabí Itzjak lo interprete de manera negativa?

אך יש להבין: הוראה התורה¹ "והוי דן את כל האדם לכף זכות" מכוונת, כמובן, לכל יהודי, אפילו למי ש"מדתו מדת הגבורה" - כיצד ייתכן שרבי יצחק היה מהפך בחובתו של נח, ולא דן אותו לכף זכות, כציווי המשנה?²

ויתירה מזו: יש כלל³ שאפילו בגנות בהמה טמאה לא דיבר הכתוב.

אמר רבי יהושע בן לוי: לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עקם הכתוב שמונה אותיות, ולא הוציא דבר מגונה מפיו. שנאמר: "מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהרה".

והרי הדברים קל וחומר: אם בנוגע לבהמה משתדלים שלא לכתוב דבר מגונה, על אחת כמה וכמה בנוגע ל"נח איש צדיק"! ואם כן, כיצד יתכן ש'יצחק מהפך בחובתו דוקא!?

3. ב"ב קכ"ג, א (מסיים: בגנות צדיקים דבר הכתוב (בתמי)).

1. אבות פ"א מ"ו.
2. קטע זה, מהליקוט המוגה חכ"ה נח א'.

Noaj fue un hombre justo en su generación

También necesitamos entender el comentario de Rashi sobre las palabras "integro en sus generaciones". Rashi comenta: "Algunos de nuestros sabios interpretan la especificación "en sus generaciones" de manera positiva, argumentando que si Noaj hubiera vivido en una era justa, habría sido aún más justo. Otros sabios interpretan esta especificación negativamente, argumentando que Noaj solo fue justo en relación con su generación, pero si hubiera vivido en la generación de Abraham, no habría sido considerado grande en absoluto.

Teniendo en cuenta que es posible interpretar a Noaj de manera positiva, ¿cómo puede ser que algunos grandes sabios eligieran interpretarlo específicamente de manera negativa?

También necesitamos entender la lección práctica que podemos sacar de esto para nuestro Servicio Divino personal.

ועל דרך זה צריך להבין בפירוש רש"י על הפסוק⁴ "תמים הָיָה בְּדִרְתּוֹ", "יֵשׁ מְרֻבּוֹתֵינוּ דוֹרָשִׁים אוֹתוֹ לְשִׁבְחָה, כָּל שָׁכֵן אֱלוֹ הָיָה בְּדוֹר צַדִּיקִים הָיָה צַדִּיק יוֹתֵר; וַיֵּשׁ שְׂדוּחָשִׁים אוֹתוֹ לְגַנְאִי, לְפִי דוֹרוֹ הָיָה צַדִּיק וְאֱלוֹ הָיָה בְּדוֹרוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם לֹא הָיָה נִחָשֵׁב לְכֹלָם".

ולכאורה: מאחר שישנה אפשרות לדרוש זאת לשבח, כיצד יתכן שגדולי ישראל ירצו לפרש זאת לגנאי דוקא?!

גם צריך להבין: מהו הלימוד וההוראה מעניין זה בנוגע לעבודת האדם.

B. Lo negativo es lo positivo

>> El Rebe

En derecho, la claridad es primordial

La explicación: Hay una pregunta bien conocida que se hace con respecto a la regla de que la Torá agrega palabras innecesarias para evitar decir algo despectivo. Teniendo en cuenta esta regla, ¿por qué encontramos que la Torá usa la palabra "impuro" muchas veces, y no solo términos como "el animal que no es puro"?

La respuesta es que cuando se habla de leyes prácticas es imperativo utilizar un lenguaje claro y preciso, para evitar cualquier posibilidad de malentendidos. Por lo tanto, en contextos legales, la Torá establece claramente que ciertas cosas son impuras, prohibidas, etc. Sin embargo, cuando el contexto es una historia que no tiene ramificaciones prácticas, la Torá usa un lenguaje limpio y evita decir algo despectivo.

Las consecuencias de la conducta de Noaj

Este principio puede explicar nuestro caso. Si hay algo negativo en la conducta de Noaj, no se puede encubrir para enfocarse únicamente en lo positivo. Relatarlo tiene importancia práctica, para advertirnos que no tomemos ejemplo de tal conducta. No queda más remedio que señalar el aspecto negativo para enseñarnos a no emularlo.

והביאור: בנוגע לזהירות שלא להוציא דבר מגונה מפיו, כפי שלמדים מזה ש"עקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו" - ידועה השאלה ששואלים בחדרים ובישיבות: הרי מצינו בתורה כמה פעמים שנאמר הלשון "טמא" וכיוצא בזה (ולא רק "הבהמה אשר איננה טהורה")!?

והביאור בזה: כאשר צריכים לומר דין הנוגע למעשה בפועל, יש לדייק ולומר את הדבר באופן ברור ומוחלט, כדי שלא יבואו לידי טעות, וכיוצא בזה, ולכן אומרים שדבר זה הוא אסור או טמא וכיוצא בזה. מה שאין כן, כאשר מדובר אודות סיפור וכיוצא בזה שאינו נוגע למעשה בפועל, אזי צריכים לדבר בלשון נקיה, ולהזהר שלא להוציא מפיו דבר מגונה.⁵

ועל דרך זה מובן בנוגע לעניננו: כאשר ישנו ענין בלתי רצוי - חובה או גנאי - בהנהגתו של נח - אי אפשר להעלים זאת ולדבר רק אודות השבח כו', מאחר שזהו ענין שנוגע למעשה בפועל - להזהיר שלא להתנהג כן, ולכן, אין ברירה אלא לומר שישנו ענין של גנאי שצריכים להזהר לא להתנהג כן.

¿Cuál fue el aspecto negativo de la conducta de Noaj? El Zohar señala la diferencia entre Noaj y Moshé: Moshé rezó a Di-s por misericordia para los pecadores, y se salvaron. Noaj, por el contrario, no oró por los pecadores de su generación, y es por eso que el diluvio es conocido por su nombre, "el diluvio de Noaj".

(El Zohar explica que Moshé suplicó a Di-s no por su propio mérito, sino por el mérito de los Patriarcas. Noaj no tenía a los Patriarcas para invocar, entonces, ¿qué podría haber hecho? Pero, sin embargo, debería haber tratado de pedir misericordia por su propio mérito).

Noaj quiere ser interpretado negativamente

Noaj quiere rectificación por no haber orado en nombre del mundo. Esta rectificación se logra a través de la Torá relatando esta historia y enfatizando que esta conducta fue incorrecta, advirtiéndonos que no la emulemos. En otras palabras, al interpretar negativamente a Noaj rectificamos su defecto, por lo que en un nivel más profundo esto es realmente bueno para Noaj.

Esto es algo similar al proceso de arrepentimiento de una persona que pecó y también hizo que el público pecara. El arrepentimiento personal solo puede expiar su pecado personal, pero no por hacer que otros pequen. La rectificación por hacer pecar a otros se logra dando a conocer que fulano de tal descarrió al público. Al advertir a los demás que no sigan su ejemplo, su pecado es rectificado.

והביאור בזה: מבואר בזהר שהחילוק בין משה לנח הוא - שמשה בקש רחמים עליהם ועורר רחמים על העולם, מה שאין כן נח לא ביקש רחמים על העולם והם נאבדו, ולכן נקראים מי המבול על שמו.

(ואף על פי שמבואר בזהר, שמשה לא תלה זאת בזכותו, אלא בזכות האבות - כמו שכתוב "זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך גו'", ואילו נח לא היה לו במי לתלות, ולכן מה הוא כבר יכול היה לעשות?! אף על פי כן, הוא היה צריך לנסות לבקש רחמים בזכות עצמו).

ומאחר שנח צריך תיקון על זה שהוא לא ביקש רחמים על העולם - הרי תיקון העניין נעשה על ידי זה שהתורה מספרת ומדגישה שהנהגתו של נח היא הנהגה שאינה רצויה, וצריכים להיזהר שלא להתנהג כן. כלומר: עצם העניין שמהפכים בחובתו של נח מהוה תיקון על חובתו, ולכן, ההפיכה בחובתו של נח היא - בפנימיות הענינים - דבר טוב גם עבור נח.

מעין דוגמא לדבר: כאשר החוטא ומחטיא את הרבים שב בתשובה, הנה על ידי התשובה ביכולתו לתקן רק מה שהוא חטא, ולא מה שהחטיא את הרבים. ואילו התיקון על זה שהחטיא את הרבים הוא - על ידי זה שמפרסמים ומכריזים שפלוגי החטיא את הרבים, כלומר, שתיקון הדבר נעשה על ידי האזהרה שלא יתנהגו כמותו חס ושלום.

En última instancia, Noaj quiere que interpretemos su conducta de manera negativa y declaremos que no actuó correctamente, al no orar en nombre de sus semejantes, porque esto rectifica su error.

ועל פי זה מובן שרצונו של נח שיהפכו בחובתו, ויכתבו בתורה שצריכים להזהר שלא להתנהג כמותו (בזה שהוא לא ביקש רחמים על העולם) - כי על ידי זה נפעל תיקון הדבר.

Moshé quiere que seamos como Aharón

Esto es similar a lo que una vez explicamos acerca de las diferentes formas de amor por sus compañeros judíos que Moshé y Aharón expresaron. Cuando Moshé murió, la Torá nos dice que los hombres lloraron y lamentaron su muerte, pero cuando Aharón murió, las mujeres también se lamentaron. Esto se debió a que Aharón se destacó en restaurar la paz y la armonía para las parejas casadas.

ועל דרך המדובר פעם אודות החילוק שבין משה ואהרן בנוגע להנהגה של אהבת ישראל, שאצל משה נאמר "ויבכו בני ישראל את משה - הזכרים", "אבל באהרן, מתוך שהיה רודף שלום ונתן שלום בין איש לאשתו ובין אשה לבעלה, נאמר כל בית ישראל, זכרים ונקבות".

Fuente 6 Devarim 34:8

Los hijos de Israel lloraron la muerte de Moshé en las llanuras de Moab durante treinta días y luego concluyeron los días de luto por Moshé.

וַיִּבְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ יְמֵי בְכֵי אֶבֶל מֹשֶׁה.

Fuente 7 Bamidbar 20:29

Toda la congregación vio que Aharón había fallecido, y toda la casa de Israel hizo duelo por Aharón durante treinta días.

וַיֵּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גֹעַ אֶהְרֶן וַיִּבְכוּ אֶת אֶהְרֶן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל.

Rashi en Devarim explica:

"Los hijos de Israel" lloraron a Moshé, es decir, solo los hombres. Pero con respecto a Aharón, debido a su búsqueda de la paz y sus esfuerzos por restaurar la armonía entre los amigos y entre esposo y esposa, el versículo dice que "toda la casa de Israel" lo lloró, es decir, tanto hombres como mujeres.

"בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - הַזְּכָרִים אֶבֶל בְּאֶהְרֶן מֵתוֹךְ שֶׁהָיָה רוֹדֵף שְׁלוֹם וְנֹתֵן שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּבֵין אִשָּׁה לְבַעְלָהּ נֶאֱמַר כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל זְכָרִים וְנִקְבּוֹת.

>> El Rebe

Este asunto se afirma y se enfatiza en la porción de la Torá que habla de la grandeza de Moshé porque Moshé mismo desea que la Torá enfatice esta distinción, para que todos los judíos sepan que el amor por sus compañeros judíos debe expresarse de la manera en que Aharón lo expresó.

En otras palabras, si solo alabamos a Noaj, dejamos en su lugar un defecto suyo. Pero cuando también destacamos algo indeseable acerca de su conducta, con la intención de advertir contra ello, lo rectificamos, transformando así a Noaj para que sea completamente meritorio y digno de alabanza.

ענין זה נאמר ומודגש בפרשה שבה מדובר אודות מעלתו של משה, לפי שמשה עצמו רוצה שהתורה תכתוב ותדגיש ענין זה, כדי שבני ישראל ידעו שהנהגה בענין אהבת ישראל צריכה להיות בדוגמת הנהגתו של אהרן.

בסגנון אחר: כאשר מדברים רק אודות שבחו וזכותו של נח - נשאר אצלו ענין של גנאי וחובה, מה שאין כן כאשר מדברים גם אודות הגנאי והחובה של נח, להזהר שלא להתנהג כן - מתקנים את הדבר, ואז נשאר אצלו רק ענין של שבח וזכות.

C. Rashi y la Cabalá (Opcional)

>> El Rebe

Rashi y el Zohar

Como se mencionó, Rashi cita esta idea al comienzo de nuestra Parashá, "algunos de nuestros Sabios la interpretan positivamente y otros la interpretan negativamente". Esto es paralelo a las dos explicaciones dadas en el Zohar, destacando así la conexión entre el comentario de Rashi y el del Zohar.

Fuente 8 Bereshit 7:12

La lluvia estuvo sobre la tierra durante cuarenta días y cuarenta noches.

Rashi:

La lluvia cayó sobre la tierra: Después de esto, dice "diluvio". Esto significa que cuando comenzó a llover fue con misericordia, de forma que si se arrepentían, serían lluvias de bendición. Cuando no se arrepintieron, se convirtió en un diluvio.

Fuente 9 Zohar Jadash, Noaj 22a

Rabí Itzjak dijo, ven y mira, cuando Di-s trajo las aguas, inicialmente lo hizo con misericordia, para mostrarle al mundo que si se arrepienten, será aceptado. A esto se alude en el versículo anterior "Y la lluvia", mientras que el versículo posterior dice "Y el diluvio". Si se hubieran arrepentido, habrían sido lluvias de bendición, pero como no lo hicieron, se convirtió en un diluvio.

כאמור לעיל - מובא ענין זה גם בפירוש רש"י על התורה (תחילת פרשתנו): "יש מרבתינו דורשים אותו לשבח... ויש שדורשים אותו לגנאי" - דוגמת שני הפירושים שבדברי הזהר (לזכותו או לחובתו). ובזה רואים את הקשר המיוחד שבין הזהר ופירוש רש"י - שאותו ענין המובא בזהר מובא גם בפירוש רש"י.

וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וָאַרְבָּעִים לַיְלָה.

וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ. וַלְהֵלֵן הוּא אוֹמֵר וַיְהִי הַמַּבּוּל? אֵלֶּא כְּשֶׁהוֹרִידֵן הוֹרִידֵן בְּרַחֲמִים, שְׂאֵם יַחְזְרוּ יְהִי גֶשֶׁם בְּרַכָּה; כְּשֶׁלֹּא יַחְזְרוּ - הִיוּ לְמַבּוּל.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה, כְּשֶׁהוֹרִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמִּים, הוֹרִידֵם תַּחֲלָה בְּרַחֲמִים, כְּדִי לְהִרְאוֹת לְעוֹלָם, שְׂאֵם יִשׁוּבוּ וְקִבְּלֵם. מִשְׁמַע דְּכַתִּיב בְּתַחֲלָה "וַיְהִי הַגֶּשֶׁם", וַלְהֵלֵן הוּא אוֹמֵר "וַיְהִי הַמַּבּוּל", שְׂאֵם יַחְזְרוּ יְהִי גֶשֶׁם בְּרַכָּה, לֹא יַחְזְרוּ - הִיָּה מַבּוּל.

>> El Rebe

Esta conexión es aún más clara en un comentario anterior de Rashi, que la lluvia fue inicialmente tranquila, por lo que "si se arrepentían, serían lluvias de bendición". La única fuente para este comentario está en el Zohar Jadash, no se encuentra en ningún otro midrash de los Sabios.

Esto demuestra que es erróneo afirmar que el comentario de Rashi sólo aborda el significado más literal de los versículos, y no incorpora nada de las otras formas de interpretación de la Torá. La verdad es que el comentario de Rashi también contiene secretos maravillosos, ya que el fundador de Jabad, el Alter Rebe, dijo que Rashi es "el vino de la Torá".

La asociación de Rashi con los aspectos ocultos más profundos de la Torá también se expresa en una serie de historias milagrosas sobre su vida. Esto comienza con una historia muy conocida que se cuenta sobre su nacimiento: Una vez, mientras la madre de Rashi estaba embarazada de él, caminaba por una calle estrecha y un carruaje se dirigía hacia ella. La calle era demasiado estrecha para que el carruaje pasara sin hacerle daño, y la pared se inclinó milagrosamente hacia adentro para protegerla, salvando así tanto a la madre como a su hijo.

Mi suegro, el Rebe, relató que cuando estaba en Worms, la ciudad natal de Rashi, vio la alcoba en la pared que incluso los no judíos locales identifican como el lugar donde ocurrió esta historia.

ענין זה מודגש עוד יותר בפירוש רש"י לעיל, "ויהי הגשם גו' הורידן ברחמים שאם יחזרו יהיו גשמי ברכה" - כי המקור היחיד לדברי רש"י הוא בזהר חדש (כב, א), ומלבד דברי הזהר לא מצינו זאת בשאר מדרשי חז"ל.

זאת אומרת: שלא כדעת הטועים שפירוש רש"י הוא פשוטו של מקרא בלבד, ואין לזה שייכות כלל עם חלק הרמז וכו', אלא בפירוש רש"י ישנם גם "נפלאות", וכפתגם אדמו"ר הזקן שפירוש רש"י הוא "יינה של תורה".

והקשר של רש"י (ופירוש רש"י) עם כללות חלק הרמז והסוד שבתורה מודגש גם בכמה סיפורי מופתים וכו' הקשורים עם דברי ימי חייו של רש"י, ועד לסיפור הידוע שאירע עם אמו של רש"י בהיותה מעוברת (קודם לידת רש"י) - שבילכתה פעם ברחוב צר, באה לעומתה מרכבה, ובדרך הטבע לא היתה אפשרות שהמרכבה תחלוף והיא והעובר יישארו שלמים - נעשה שקע בקיר בגודל המתאים לאשה מעוברת, וכך ניצלו שניהם.

כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר סיפר שבהיותו בעיר וורמיזא (עיר הולדתו של רש"י) - ראה את השקע בקיר שאודותיו מקובל סיפור הנ"ל (אפילו אצל אומות העולם).

D. Esfuérzate siempre por más

>> El Rebe

La lección

Hay una lección que todos podemos aprender del Zohar sobre nuestro servicio Divino.

Debemos saber que, por muy avanzado que esté nuestro Servicio Divino, nunca podemos estar satisfechos con nuestro estado actual. Debemos esforzarnos constantemente por más, sabiendo que nuestro estado actual es "despectivo" en relación con el nivel superior que se encuentra más allá. La conciencia de esta "falta" nos inspirará a superarla y alcanzar el nivel superior. Pero si sólo pensamos en lo loable de nuestro nivel actual, nos quedaremos atascados en él, descansando en un nivel que es "despectivo" en relación con el nivel más alto.

Progresando en el estudio de la Torá

Un ejemplo del campo del estudio de la Torá: Cuando una persona ha estudiado un tema en particular 100 veces, o incluso 101 veces, puede creer que ya ha alcanzado la perfección en este sentido. Sin embargo, a esa persona se le dice que necesita progresar más y elevarse a un nivel aún más alto.

ההוראה מדברי הזהר - בנוגע לעבודת האדם:

יהודי צריך לדעת שככל שתהיה עבודתו באופן נעלה - אין לו להסתפק במעמדו ומצבו בהוה, אלא עליו להוסיף ולהתעלות לדרגה נעלית יותר, בידוע שמעמדו ומצבו בהוה נחשב לענין של "גנאי" ביחס לדרגה נעלית יותר. ולכן, כאשר יודע ומרגיש "גנאי" זה, הרי זה יפעל עליו לבטל את ה"גנאי" ולהגיע לדרגה נעלית יותר, מה שאין כן אם יחשוב רק אודות ה"שבח" שבמעמדו ומצבו בהוה, ישאר בדרגה זו בלבד, שהיא בבחינת "גנאי" לגבי הדרגה שלמעלה ממנה.

ולדוגמא - בלימוד התורה; גם כאשר למד ענין מסוים "מאה פעמים", ויתירה מזו: "מאה פעמים ואחד", ואם כן - טוען הוא - הגיע כבר לתכלית השלימות של לימוד התורה, אף על פי כן, אומרים לו שעליו להוסיף בזה ולהתעלות לדרגה נעלית יותר.

Inspirando a otros

Lo mismo ocurre con respecto a inspirar a otros. No podemos conformarnos con nuestros logros personales y necesitamos trabajar para inspirar a otros y, en última instancia, al mundo entero.

ועל דרך זה מובנת ההוראה בנוגע להתעסקות והשפעה על הזולת - היינו, שאין להסתפק בעבודתו בנוגע לעצמו, אלא צריכים להשתדל להשפיע ולפעול גם על הזולת, ועד שפועלים על העולם כולו.

משיחת ש"פ נח, ה'תשמ"ג.
הנחה בלתי מוגה.
תורת מנחם ה'תשמ"ג חלק א' ע' 436 ואילך